

Hallituksen esitys Eduskunnalle eräksi hallintolainkäyttöä koskevan lainsäädännön muutoksiksi annetun hallituksen esityksen (HE 112/2004 vp) täydentämisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan eduskunnalle annettua hallituksen esitystä eräksi hallintolainkäyttöä koskevan lainsäädännön muutoksiksi täydennettäväksi siten, että korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain säännöksiä

ympäristöasiantuntijaneuvosten käyttämisestä korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukoonpanossa laajennetaan koskemaan vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisia asioita.

PERUSTELUT

1. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Hallitus antoi eduskunnalle 11 päivänä kesäkuuta 2004 esityksen eräksi hallintolainkäyttöä koskevan lainsäädännön muutoksiksi (HE 112/2004 vp, jäljempänä alkuperäinen esitys). Alkuperäiseen esitykseen sisältyy muun ohella ehdotus korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain (74/1918) 8 §:n muuttamisesta. Lain 8 §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä säädettäisiin korkeimman hallinto-oikeuden kolmijäsenisen ratkaisukoonpanon käytöstä aikaisempaa useammassa asiaryhmässä. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan säännönmukaiseen ratkaisukoonpanoon muutoin tämän lain tai muun lain nojalla kuuluvia asiantuntijajäseniä ei käytetä pykälän 2 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa.

Eduskunta on 13 päivänä joulukuuta 2004 hyväksynyt hallituksen esityksen laiksi vesienhoidon järjestämisestä, laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja laiksi vesilain muuttamisesta sekä maasta toiseen ulot-

tuvien vesistöjen sekä kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä tehdyn vuoden 1992 yleissopimuksen vesivaroja ja terveyttä koskevan pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 120/2004 vp). Eduskunnan vastauksessa (EV 225/2004 vp) on edellytetty, että hallitus esittää korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 2 a §:n muuttamista siten, että vesienhoitosuunnitelmaa koskevan asian ratkaisukoonpanoon osallistuu myös ympäristöasiantuntijaneuvos.

Vesienhoidon järjestämisestä annettu laki (1299/2004) on tullut voimaan 31 päivänä joulukuuta 2004. Lailla ja samanaikaisesti voimaan tulleilla lainmuutoksilla pannaan täytäntöön yhteisön vesipolitiikan puitteista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY. Vesienhoidon järjestämisestä annetulla lailla pannaan täytäntöön myös Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) Euroopan talouskomission (ECE) piirissä maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä tehdyn yleissopimuksen (SopS 71/1996) vesivaroja

ja terveyttä koskeva pöytäkirja.

Vesienhoidon järjestämistä annetun lain 3 luvussa säädetään vesienhoitosuunnitelman valmistelusta, käsittelystä, hyväksymisestä ja muutoksenhausta. Lain 18 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston vesienhoitosuunnitelman hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valtioneuvoston päätökseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölain 31 §:n 2 momentissa säädetään. Lain 18 §:n 2 momentissa määritellään, kenellä on valitusoikeus valtioneuvoston päätöksestä.

Mainitusta esityksestä annetussa ympäristövaliokunnan mietinnössä (YM 21/2004 vp) ympäristövaliokunta on katsonut, että muutoksenhakujärjestelmä on perusteltu ja tarkoituksenmukainen. Valiokunnan mukaan olisi kuitenkin perusteltua mahdollistaa ympäristöasiantuntijaneuvoksen kuuluminen ratkaisun kokoonpanoon korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Valiokunta ei ole kuitenkaan pitänyt tällaisen säännöksen lisäämistä luontevana vesienhoidon järjestämistä koskevaan lakiin. Sääntelyn on sen sijaan katsottu soveltuvan korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 2 a §:ään. Valiokunta on lisäksi todennut, että tällaisen muutoksen ei ole tarpeen tulla voimaan yhtä aikaa hallituksen esityksessä muutoin tarkoitettujen lakiehdotusten kanssa. Muutoksenhakumahdollisuudet ajankohtaistuvat vasta, kun muutosta haetaan yhteensovitettuun vesienhoitosuunnitelmaan, joka on julkaistava viimeistään 22 päivänä joulukuuta 2009.

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 2 a §:n 1 momentin mukaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisten asioiden käsittelyyn lainoppineiden jäsenten lisäksi kaksi sivutoimista jäsentä (*ympäristöasiantuntijaneuvos*). Pykälän 2 momentissa säädetään näiden sivutoimisten jäsenten nimittämisestä ja pykälän 3 momentissa heidän kelpoisuusvaatimuksistaan. Mikäli pykälän 1 momentissa tarkoitettua ympäristöasiantuntijajäsenten käyttöä korkeimman hallinto-

oikeuden ratkaisukokoonpanossa laajennetaan koskemaan myös vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaista vesienhoitosuunnitelmaa koskevaa asiaa, pykälän muita momenteja ei ole tarpeen muuttaa.

Vesienhoidon järjestämisestä annetun lain tarkoituksena on, että vesienhoidon järjestämisessä otetaan huomioon vesien laadun lisäksi vesien riittävyys, vesien kestävä käyttö, vesipalvelut ja niiden taloudellinen selvitys, tulvasuojelu, vesien virkistyskäyttö, vesien välityksellä leviävät taudit sekä vesiekosysteemien suojeleminen ja vesiekosysteemiin suoraan yhteydessä olevien maaekosysteemien ja kosteikkojen suojeleminen. Vesienhoitosuunnitelman ja sen osana olevan toimenpideohjelman sisällöstä säädetään lain 11 ja 12 §:ssä. Vesienhoitosuunnitelma sisältää muun ohella tiedot vesienhoitoalueella laadituista vesimuodostumien ominaispiirteiden tarkastelusta, luokittelusta, ympäristötavoitteista sekä muista vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Suunnitelmaan sisältyy myös arvio lain 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamisesta ja selvitys vaihtoehtojen valinnasta. Toimenpideohjelmassa on puolestaan esitettävä muun ohella vesienhoidon perustoimenpiteet, kuten vesiä ja ympäristönsuojelua koskevan lainsäädännön vaatimukset, sekä vesienhoidon täydentävät toimenpiteet, kuten muut hallinnolliset ja taloudelliset keinot, sopimukset, vesistön kunnostus ja koulutus- ja tutkimushankkeet. Toimenpideohjelmaan tulee sisällyttää myös toimenpiteet poikkeuksellisten tilanteiden varalta sekä vaihtoehtoisten toimenpiteiden yhdistelmät.

Vesienhoidon järjestämistä annetun lain tarkoitus sekä vesienhoitosuunnitelman sisältöä koskevat säännökset huomioon ottaen vesienhoitosuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen muutoksenhaussa on ilmeistä asiantuntemuksen käyttöön liittyvää hyötyä siitä, että tällainen asia käsiteltäisiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa samanlaisessa ratkaisukokoonpanossa kuin vesilain tai ympäristönsuojelulain mukainen asia.

Tämän vuoksi hallituksen esityksessä ehdotetaan, että alkuperäisessä esityksessä tarkoitettua ehdotusta korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta täydennettäisiin siten, että lainmuutokseen sisäl-

lytetään myös 2 a §:n 1 momentin edellä selostettu muutos. Täydennysesitys liittyy alkuperäisen esityksen tavoin korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoa koskevan sääntelyn muutos- ja täsmennystarpeisiin.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksen täydennyksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Uuden asiaryhmän käsittelyssä voidaan käyttää samoja ympäristöasiantuntijaneuvoksia kuin käsiteltäessä vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisia muutoksenhakuja. Kustannusvaikutukset kohdistuvat ympäristöasiantuntijajäsenille maksettaviin istuntokohtaisiin palkkioihin. Vuoden 2005 alusta istuntokohtainen palkkio on määritelty 175 euroksi istuntolistaa kohden. Kustannusvaikutukset riippuvat myö-

hemmin vireille tulevien valitusten määristä.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä. Esityksestä on kuultu korkeinta hallinto-oikeutta ja ympäristöministeriötä.

4. Voimaantulo

Lainmuutos ehdotetaan tulevaksi voimaan yhtä aikaa alkuperäiseen esitykseen sisältyvien lainmuutosten kanssa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annetun lain (74/1918) 2 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 107/2000, seuraavasti:

2 a §
Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu vesilain (264/1961), ympäristönsuojelulain (86/2000) ja vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisten asioiden käsittelyyn lainoppineiden jäsenten li-

säksi kaksi sivutoimista jäsentä (*ympäristö-asiiantuntijaneuvos*).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 2 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annetun lain (74/1918) 2 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 107/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 a §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisten asioiden käsittelyyn lainoppineiden jäsenten lisäksi kaksi sivutoimista jäsentä (*ympäristöasiantuntijaneuvos*).

Ehdotus

2 a §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu vesilain (264/1961), ympäristönsuojelulain (86/2000) ja *vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004)* mukaisten asioiden käsittelyyn lainoppineiden jäsenten lisäksi kaksi sivutoimista jäsentä (*ympäristöasiantuntijaneuvos*).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .